

Wymagania na poszczególne oceny – HISTORIA

Temat	Wymagania na ocenę dopuszczającą Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą Uczeń:
I. (IX.) Sprawa polska w I połowie XIX wieku					
1. Polacy po upadku Rzeczypospolitej. Legiony Polskie	– wyjaśnia pojęcia: <i>Galicja, Agencja, zamach stanu, cesarz, scentralizowana władza, pokój, umowa, emigranci, pierwszy konsul, legiony, orientacja prorosyjska, hymn państwowy.</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>Towarzystwo Przyjaciół Nauk, Liceum Krzemienieckie, organizacje spiskowe, naród polityczny, legia, dziedzictwo Legionów;</i> – wyjaśnia, jakie były przyczyny zaangażowania się wielu Polaków po stronie Napoleona Bonaparte ; – przedstawia dzieje Legionów Polskich we Włoszech.	– omawia genezę i losy Legionów Polskich; – wskazuje na mapie, które ziemie dawnej Rzeczypospolitej znalazły się pod panowaniem poszczególnych państw zaborczych.	– charakteryzuje sytuację społeczeństwa polskiego po upadku Rzeczypospolitej; – analizuje problemy, przed którymi stanęło społeczeństwo polskie po upadku Rzeczypospolitej, oraz podejmowane przez jego członków działania.	– ocenia znaczenie Legionów Polskich; – dzieli się refleksją, odpowiadając na pytanie: Czy naród może przetrwać bez państwa?.
2. Księstwo Warszawskie	– wyjaśnia pojęcia: <i>traktaty pokojowe z Tylży, Księstwo Warszawskie, Wolne Miasto Gdańsk, Konstytucja Księstwa Warszawskiego, Sejm, Rada Ministrów, bitwa</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>Legia Północna, Komisja Rządząca, różnice stanowe, okręg zamojski, druga wojna polska, Rada Najwyższa Tymczasowa;</i> – przedstawia rozwój	– przedstawia politykę Napoleona wobec sprawy polskiej, z uwzględnieniem dziejów Księstwa Warszawskiego; – charakteryzuje politykę Napoleona Bonaparte	– wyjaśnia, w jaki sposób doszło do utworzenia Księstwa Warszawskiego; – charakteryzuje ustrój i sposób funkcjonowania Księstwa Warszawskiego.	– analizuje, jaki udział miały w procesie tworzenia Księstwa Warszawskiego działania podjęte przez Polaków, a w jakim stopniu zadecydowały sytuacja między-

	<i>narodów.</i>	terytorialny Księstwa Warszawskiego; – omawia udział Polaków w wydarzeniach kończących epokę napoleońską.	wobec sprawy polskiej, poczynając od roku 1796 i powstania Legionów Polskich.		narodowa i decyzje Napoleona.
3. Ziemie polskie po kongresie wiedeńskim	– wyjaśnia pojęcia: <i>kongres wiedeński, Królestwo Polskie, Wielkie Księstwo Poznańskie, Wolne Miasto Kraków, unia personalna, deputat, namiestnik, Rada Administracyjna, Rada Stanu, cenzura, opozycja legalna – kaliszanie, Towarzystwo Filomatów, Związek Filaretów, Wolnomularstwo Narodowe, Towarzystwo Patriotyczne.</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>Rzeczypospolita Krakowska, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Królestwo Kongresowe, zgromadzenie gminne, tajne służby policyjne, Ziemie Zabrane, Uniwersytet Warszawski, Sprzysiężenie Wysokiego lub Spisek Podchorążych;</i> – wskazuje na mapie organizmy polityczne, które powstały w wyniku podziału Księstwa Warszawskiego.	– wyjaśnia, do którego z zaborców należały poszczególne tereny, zanim powstało Księstwo Warszawskie; – przedstawia postanowienia kongresu wiedeńskiego dotyczące ziem polskich.	– charakteryzuje zakres niezależności Królestwa Polskiego, które przewidywała konstytucja; – omawia i ocenia polską opozycję działającą na ziemiach znajdujących się pod panowaniem rosyjskim.	– analizuje, na czym polegały naruszenia Konstytucji Królestwa Polskiego; – uzasadnia, czym było Królestwo Polskie; – na podstawie tekstu źródłowego wyjaśnia, jakie swobody obywatelskie i narodowe gwarantowała konstytucja Królestwa Polskiego.
4. Powstanie listopadowe i jego następstwa	– wyjaśnia pojęcia: <i>noc listopadowa, Belweder, 4. Pułk Piechoty, Arsenał, dyktator powstania, Towarzystwo Patriotyczne, represje, Statut Organiczny, stan wojenny, Cytadela, tajna policja, rusyfikacja, Wielka Emigracja, emisariusz.</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>ruch narodowy, ruch rewolucyjny, powstanie narodowe, detronizacja cara, Rząd Narodowy, noc pa-skiewiczowska;</i> – wyjaśnia genezę powstania listopadowego; – przedstawia okoliczności, które doprowadziły do wybuchu powstania	– charakteryzuje następstwa powstania listopadowego; – przedstawia następstwa, jakie miało powstanie listopadowe dla mieszkańców ziem polskich.	– ocenia z punktu widzenia polskiego interesu narodowego następstwa powstania listopadowego; – na podstawie tekstu źródłowego wyjaśnia, co o przygotowaniach spiskowców do powstania i popełnionych przez nich błędach mówią pamiętniki gen. I. Prądzyńskiego.	– uzasadnia, czy powstanie listopadowe miało szanse powodzenia.

		listopadowego.			
II. (X.) Ziemie polskie w czasach rozwoju cywilizacji przemysłowej					
5. Powstanie styczniowe	– wyjaśnia pojęcia: <i>odwilż posewastopolska, amnestia, Towarzystwo Rolnicze, Komisja Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, Czerwoni, Biali, branka, Rząd Narodowy, Manifest do Narodu Polskiego, konfiskata majątku, kontrybucja.</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>wojna krymska, reforma uwłaszczeniowa, manifestacje i nabożeństwa patriotyczne, żałoba narodowa, dyktator powstania, dekret o uwłaszczeniu, samorząd wiejski;</i> – omawia genezę powstania styczniowego.	– charakteryzuje następstwa powstania styczniowego; – przedstawia przyczyny i okoliczności, które doprowadziły do wybuchu powstania styczniowego.	– analizuje charakter walk podczas powstania styczniowego i porównuje je do wcześniejszych powstań; – na podstawie źródła wymienia dowódców i określa rozmieszczenie ich oddziałów partyzanckich.	– uzasadnia potrzebę upamiętnienia wydarzeń związanych z powstaniem styczniowym.
6. Polacy w zaborze rosyjskim i pruskim w II połowie XIX wieku	– wyjaśnia pojęcia: <i>Kraj Nadwiślański, rusyfikacja, polityka ugody, praca organiczna, praca u podstaw, germanizacja, kulturkampf, rugi pruskie, komisja kolonizacyjna, Hakata, solidaryzm narodowy, Bazar.</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>general-gubernator, pozytywizm warszawski, dynastia Hohenzollernów, kanclerz, polityka wyradawiania, wóz Drzymały, bunt dzieci we Wrzesznie;</i> – wyjaśnia, na czym polegała polityka rusyfikacyjna i germanizacyjna.	– charakteryzuje postawy społeczeństwa polskiego wobec polityki germanizacyjnej i rusyfikacyjnej władz zaborczych; – przedstawia działania, które podejmowali Polacy w zaborze rosyjskim i pruskim wobec dążeń władz do ich wynarodowienia.	– analizuje, sytuację gospodarczą w zaborach rosyjskim i pruskim; – charakteryzuje różnicowanie gospodarcze ziem polskich.	– uzasadnia znaczenie walki Polaków z polityką rusyfikacji i germanizacji dla sprawy polskiej; – na podstawie tekstu źródłowego charakteryzuje postawę polskich uczniów wobec działań rusyfikacyjnych podejmowanych przez władze szkolne.
7. Autonomia galicyjska	– wyjaśnia pojęcia: <i>Austro-Węgry, autonomia galicyjska, polonizacja szkół, Młoda Polska.</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>Sejm Krajowy, Stańczycy, Podolacy, Rada Szkolna Krajowa;</i> – wyjaśnia, czym od lat 60. XIX w. wyróżniała się Galicja na tle pozostałych	– charakteryzuje specyfikę tzw. autonomii galicyjskiej; – przedstawia zasady, na których opierał się autonomiczny status Galicji w monarchii austro-	– na podstawie tekstu źródłowego wyjaśnia i analizuje położenie narodowe Polaków w Galicji; – porównuje ze sobą sytuację polityczną i społeczno-gospodarczą	– uzasadnia, dlaczego Galicja stała się w 2. połowie XIX w. centrum polskiego życia kulturalnego i politycznego; – na podstawie źródeł statystycznych dokonuje

		zaborów.	węgierskiej.	Polaków w trzech zaborach w 2. połowie XIX wieku.	analizy ludności Galicji według języka i religii.
8. Przemiany społeczne i ruchy polityczne na ziemiach polskich	– wyjaśnia pojęcia: <i>cywilizacja przemysłowa, burżuazja, partia polityczna, ruch ludowy, Stronnictwo Ludowe, Polskie Stronnictwo Ludowe, ruch socjalistyczny, Polska Partia Socjalistyczna (PPS), Socjaldemokracja Królestwa Polskiego, ruch narodowy, Liga Narodowa, obóz narodowy, Stronnictwo Narodowo-Demokratyczne, krwawa niedziela.</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>praca najemna, ziemianie, inteligencja, emigracja zarobkowa, robotnicy, PSL „Piast”, Międzynarodowa Socjalno-Rewolucyjna Partia Proletariat, Polska Partia Socjalno-Demokratyczna Galicji i Śląska Cieszyńskiego (PPSD), PPS zaboru pruskiego, SDKPiL, narodowa demokracja (endecja), rewolucja 1905–1907 r., Organizacja Bojowa.</i>	– porównuje cele działań ruchu ludowego, socjalistycznego i narodowego; – wyjaśnia, jakie najważniejsze zmiany zaszły w społeczeństwie polskim w 2. połowie XIX wieku.	– porównuje programy polityczne ruchu narodowego, socjalistycznego i ludowego; – charakteryzuje główne zmiany społeczne na ziemiach polskich.	– uzasadnia polityczną rolę, jaką odegrały wydarzenia rewolucji 1905–1907 roku.
9. Świat w epoce industrializacji i imperiów kolonialnych	– wyjaśnia pojęcia: <i>rewolucja przemysłowa, lampy naftowa, konserwa, ekspansja kolonialna, imperium kolonialne, dominium, protektorat, Kompania Wschodnioindyjska, Kanał Sueski, miejski tramwaj, silnik spalinowy.</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>silnik parowy, turbina wodna, powstanie bokserów, telegraf elektromagnetyczny, ideologia „misji białego człowieka”, powstanie sipajów, wojny burskie;</i> – wymienia najważniejsze kolonie, które posiadały państwa europejskie w XIX wieku.	– charakteryzuje korzyści, jakie Europejczycy odnosili z posiadania kolonii; – określa istotne następstwa ekspansji kolonialnej państw uprzemysłowionych.	– charakteryzuje XIX-wieczną cywilizację przemysłową; – ocenia metody eksploatacji kolonii przez państwa europejskie, Japonię i Stany Zjednoczone.	– uzasadnia znaczenie wynalazków naukowych i technicznych dla rozwoju różnych dziedzin produkcji na przełomie wieków XIX i XX.
III. (XI.) I wojna światowa					

13. Geneza i wybuch I wojny światowej	– wyjaśnia pojęcia: <i>wyścig zbrojeń, trójprzymierze, trójporozumienie, kocioł bałkański, państwa centralne, ententa, ultimatum, plan wojny błyskawicznej, kontrofensywa</i> .	– wyjaśnia pojęcia: <i>U-Boot, I wojna bałkańska, II wojna bałkańska, plan Schlieffena</i> ; – przedstawia na mapie terytoria państw wchodzących w skład trójprzymierza i trójporozumienia.	– przedstawia pośrednie i bezpośrednie przyczyny wybuchu I wojny światowej; – charakteryzuje pierwsze walki na froncie zachodnim w 1914 roku.	– ocenia, jakie skutki dla światowego pokoju niósł za sobą niekontrolowany wyścig zbrojeń.	– uzasadnia, dlaczego nie powiódł się niemiecki plan wojny błyskawicznej na froncie zachodnim.
14. Charakter i przebieg I wojny światowej do 1917 r.	– wyjaśnia pojęcia: <i>wojna pozycyjna, karabiny maszynowe, gazy bojowe, wojna manewrowa, państwo neutralne, konwój</i> ; – na podstawie mapy wymienia państwa neutralne w Europie w okresie I wojny światowej.	– wyjaśnia pojęcia: <i>system okopów, ciężka artyleria, maski przeciwgazowe, nieograniczona wojna podwodna, „Gruba Berta”, czołg Mark I, samolot myśliwski Fokker</i> ; – opisuje charakter działań wojennych na różnych frontach I wojny światowej; – omawia przyczyny i konsekwencje przystąpienia Stanów Zjednoczonych do wojny.	– wyjaśnia, na czym polegała wojna pozycyjna i jakie konsekwencje miał fakt, że działania zbrojne w czasie I wojny światowej przybrały taki charakter; – charakteryzuje przebieg walk na frontach I wojny światowej do 1917 roku.	– na podstawie zamieszczonych źródeł historycznych (ilustracje i ich opisy) przedstawia warunki życia żołnierzy na froncie w czasie I wojny światowej; – na podstawie wykresu wskazuje, jak duże było zaangażowanie walczących stron w ten konflikt zbrojny.	– analizuje i ocenia okoliczności przystąpienia USA do wojny i ich rolę w I wojnie światowej; – analizuje przyczyny wprowadzenia przez Niemców nieograniczonej wojny podwodnej oraz ocenia ją z punktu widzenia moralności i prawa.
15. Rewolucja w Rosji. Ostatni etap i bilans wojny	– wyjaśnia pojęcia: <i>rewolucja lutowa, Piotrogradzka Rada Delegatów Robotniczych i Żołnierskich, Rząd Tymczasowy, bolszewicy, rewolucja październikowa, Dekret o</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>strajki robotnicze, abdykacja cara, dwuwładza, Gwardia Czerwona, Pałac Zimowy, Czeka, „biały” generał, interwencja zbrojna państw ententy</i> ;	– omawia okoliczności przejęcia władzy przez bolszewików w Rosji; – charakteryzuje konsekwencje I wojny światowej; – na podstawie zamiesz-	– charakteryzuje bezpośrednie skutki rewolucji 1917 roku w Rosji; – analizuje proces, który doprowadził do klęski państw centralnych i zwycięstwa ententy.	– analizuje wpływ, jaki na sytuację międzynarodową miała rewolucja w Rosji; – na podstawie źródła statystycznego wskazuje, jaki procent mężczyzn w wieku 15–49 lat poległ

	ziemi, traktat pokojowy w Brześciu, terror, Rosja Radziecka, zawieszenie broni, kapitulacja, epidemia grypy, bezrobocie, pacyfizm.	– przedstawia społeczne i gospodarcze następstwa wojny; – wyjaśnia, jakie były przyczyny wybuchu rewolucji lutowej w Rosji w 1917 roku.	czonej mapy wymienia ziemie, które utraciła Rosja w ramach traktatu brzeskiego z 3 marca 1918 roku.		podczas I wojny światowej na przykładzie wybranych państw europejskich.
16. Sprawa polska w czasie I wojny światowej	– wyjaśnia pojęcia: <i>orientacja proaustriacka, orientacja niepodległościowa, Związek Walki Czynnej (ZWC), Związek Strzelecki, orientacja prorosyjska, Pierwsza Kompania Kadrowa, Polska Organizacja Wojskowa (POW), Legiony Polskie, Akt 5 listopada, Komitet Narodowy Polski (KNP), kryzys przysięgowy, Rada Regencyjna, 13. punkt Wilsona.</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>orientacja polityczna, państwo trójczłonowe, grupa paramilitarna, Polskie Siły Zbrojne (Polnische Wehrmacht), Tymczasowa Rada Stanu</i> ; – przedstawia działania podjęte przez Polaków na rzecz sprawy polskiej w trakcie I wojny światowej; – wyjaśnia, czym były Legiony Polskie i w jakich okolicznościach powstały.	– porównuje założenia polskich orientacji politycznych na początku XX wieku; – charakteryzuje przykłady realizacji polskich orientacji politycznych.	– na podstawie tekstu źródłowego analizuje cele wydania Aktu 5 listopada i obietnice cesarza dla strony polskiej; – charakteryzuje stanowiska przyjęte przez polskie orientacje polityczne przed wybuchem I wojny światowej; – uzasadnia, jak doszło do umiędzynarodowienia sprawy polskiej i jakie były jego najważniejsze etapy.	– analizuje, czy deklaracje składane przez państwa uczestniczące w wojnie dawały nadzieję na odzyskanie przez Polskę niepodległości; – uzasadnia, że 13. punkt orędzia Wilsona to najbardziej idąca deklaracja w sprawie przyszłej Polski, jaka została przedstawiona na arenie międzynarodowej w czasie I wojny światowej.
IV. (XII.) Ustanowienie i zagrożenia ładu wersalskiego w Europie					
19. Narodziny i funkcjonowanie porządku wersalskiego	– wyjaśnia pojęcia: <i>konferencja pokojowa, Liga Narodów, traktat wersalski, reparacje, traktaty pokojowe, system mandatów, mały traktat wersalski, konferencja wa-</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>porządek wersalski, równowaga sił, demilitaryzacja, polityka izolacjonizmu, Rada Ligi, Zagłębie Ruhry, plan Dawesa</i> ; – wymienia najważniejsze	– przedstawia zmiany terytorialne w Europie po I wojnie światowej; – charakteryzuje postanowienia traktatu wersalskiego, z uwzględnieniem Ligi Narodów;	– analizuje, w jaki sposób Niemcom udało się wyjść z izolacji i rozpocząć odbudowę mocarstwowej pozycji politycznej w Europie; – na podstawie mapy	– uzasadnia, w jakim celu ustanowiono Ligę Narodów; – ocenia stabilność porządku wersalskiego w latach 20. XX wieku.

	<i>szyngeńska, Republika Weimarska, hiperinflacja, mała ententa, traktat w Rapallo, traktat w Locarno.</i>	postanowienia traktatu wersalskiego odnośnie do Niemiec.	– na podstawie mapy wskazuje tereny utracone przez Niemcy w następstwie I wojny światowej oraz strefę zdemilitaryzowaną.	wymienia państwa, które powstały w Europie po I wojnie światowej.	
20. Przemiany gospodarcze i cywilizacyjne w okresie międzywojennym	– wyjaśnia pojęcia: <i>hiperinflacja, wielki kryzys, czarny czwartek, roboty publiczne, przemiany cywilizacyjne, społeczeństwo konsumpcyjne, insulina, penicylina, środki masowego przekazu, widowiska sportowe, masowe ruchy społeczne, kultura artystyczna, funkcjonalizm.</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>protekcjonizm, interwencjonizm państwowy, Nowy Ład (ang. New Deal), deficyt budżetowy, taśma produkcyjna, kronika filmowa, dadaizm, surrealizm, Bauhaus;</i> – przedstawia charakterystyczne zjawiska w gospodarce światowej po I wojnie światowej.	– charakteryzuje przemiany gospodarcze i kulturalne w okresie międzywojennym; – wymienia odkrycia naukowe i wynalazki techniczne, które odegrały największą rolę w rozwoju gospodarczym, zmianach w sposobie postrzegania świata oraz w narodzinach społeczeństwa konsumpcyjnego.	– charakteryzuje najważniejsze osiągnięcia naukowe okresu międzywojennego; – analizuje najważniejsze zjawiska w kulturze artystycznej okresu międzywojennego.	– analizuje, czym był wielki kryzys, zapoczątkowany w 1929 r., i jakie miał następstwa; – podaje i ocenia, jakie znaczenie dla gospodarki amerykańskiej miał spadek wartości papierów wartościowych na giełdzie.
21. Rozwój systemu totalitarnego w porwolutyjnej Rosji. Stalinizm	– wyjaśnia pojęcia: <i>Rada Komisarzy Ludowych, komunizm wojenny, kontyngent, rekwizycja, totalitaryzm, Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich (ZSRR), indoktrynacja, NKWD, GPU, łagier, GUŁag (główny zarząd obozów), gospodarka centralnie sterowana i planowana,</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>czerwony terror, dyktatura proletariatu, Rosyjska Komunistyczna Partia (bolszewików), reglamentacja żywności, powstanie chłopskie, Nowa Polityka Ekonomiczna (ros. NEP), władzę dyktatorską, system totalitarny, wielka czystka;</i> – wyjaśnia, na czym po-	– przedstawia metody, jakimi Stalin zdobył i umocnił władzę dyktatorską; – na podstawie tekstu źródłowego wyjaśnia, na czym polegał czerwony terror w bolszewickiej Rosji i przeciwko komu był skierowany.	– charakteryzuje początki systemu stalinowskiego w ZSRR; – analizuje, na czym polegały: czerwony terror i komunizm wojenny oraz jakie były ich konsekwencje dla społeczeństwa i państwa.	– uzasadnia rolę, jaką odgrywały służby bezpieczeństwa w porwolutyjnej Rosji; – analizuje, na czym polegał kult jednostki w ZSRR.

	<i>kolektywizacja, kolchoz, kulak, wielki terror, proces pokazowy, kult jednostki.</i>	legała kolektywizacja, jakie były jej cele i następstwa.			
22. Faszyzm. Nazi-stowskie Niemcy pod rządami Hitlera	– wyjaśnia pojęcia: <i>kom-batanci, czarne koszule, Duce, narodowy socja-lizm, NSDAP, nazizm, rasizm, antysemityzm, pucz, kanclerz, Führer, Gestapo, ustawy norym-berskie, „noc kryształowa”, Hitlerju-gend, We-hrmacht, Protektorat Czech i Moraw.</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>ruch faszystowski, solidaryzm społeczny, Oddziały Szturmowe (SA), Mein Kampf, Reichstag, nazi-stowskie obozy koncen-tracyjne, Legion Condor, pakt antykominternowski;</i> – omawia okoliczności, które umożliwiły Hitle-rowi przejęcie władzy w Niemczech; – wyjaśnia, dlaczego i jak doszło do rozpadu sytemu wersalskiego.	– charakteryzuje ideolo-gię faszystowską; – wyjaśnia okoliczności objęcia władzy w Niem-czech przez Hitlera; – na podstawie źródła kartograficznego omawia kolejne etapy ekspansji III Rzeszy w Europie.	– charakteryzuje następ-stwa objęcia władzy w Niemczech przez Hitlera; – charakteryzuje ideologię nazizmu i totalitarny charakter III Rzeszy; – na podstawie źródeł ikonograficznych (plaka-tów) wyjaśnia, w jaki sposób miały one oddzia-ływać na młodych ludzi.	– porównuje system sprawowania władzy w ZSRR i Niemczech; – analizuje, w jaki sposób Hitler doprowadził do odzyskania przez Niemcy mocarstwowej pozycji na arenie między-narodowej.
V. (XIII.) Problemy i osiągnięcia II Rzeczypospolitej					
25. Odrodzenie pań-stwa polskiego po I wojnie światowej	– wyjaśnia pojęcia: <i>Rada Regencyjna, Polska Kom-isja Likwidacyjna, Tymczasowy Rząd Ludowy Republiki Pol-skiej, Naczelna Rada Ludowa, Komitet Narodowy Polski, Tym-czasowy Naczelnik Pań-stwa, Sejm Ustawodaw-czy, II Rzeczypospolita,</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>po-wstanie wielkopolskie, kompromis, Wojsko Pol-skie, Wódz Naczelny, Pierwszy Marszałek Pol-ski, Rząd Obrony Naro-dowej, Litwa Środkowa, Zaolzie;</i> – przedstawia zdarzenia, które doprowadziły do ukształtowania się cen-	– charakteryzuje proces kształtowania się granic niepodległej Polski (z uwzględnieniem powsta-nia wielkopolskiego, powstań śląskich, wojny polsko-bolszewickiej i plebiscytów); – na podstawie źródła kartograficznego wska-zuje na mapie i nazywa	– charakteryzuje główne założenia polityki zagra-nicznej II Rzeczypospoli-tej; – uzasadnia, dlaczego w 1918 r. tylko część ziem zamieszkałych przez Po-laków znalazła się w gra-nicach Polski; – analizuje podłoże i przebieg konfliktu z	– uzasadnia, jakie znacze-nie miały wybory do Sej-mu Ustawodawczego i uchwalenie Małej Kon-stitucji; – analizuje, jaką rolę ode-grały decyzje podejm-o-wane na szczeblu mię-dzynarodowym, a jaką – postawa mieszkańców spornych terenów na gra-

	<i>Konstytucja mała, powstania śląskie, plebiscyt, Orłęta Lwowskie, Kresy, koncepcja federalistyczna, koncepcja inkorporacyjna, bitwa warszawska, pokój ryski.</i>	tralnego ośrodka polskiej władzy państwowej.	obszary, które zostały włączone do Polski na mocy traktatu wersalskiego, oraz te, na których miały się odbyć plebiscyty.	Ukraińcami, Rosją Radziecką (wojna polsko-bolszewicka) i Litwą.	nicy z Niemcami oraz z Czechosłowacją.
26. Funkcjonowanie demokracji parlamentarnej w Polsce	– wyjaśnia pojęcia: <i>marka polska, reforma rolna, parcelacja, system parlamentarno-gabinetowy, republika demokratyczna, ordynacja pięcioprzymiotnikowa, Zgromadzenie Narodowe, rząd Chjeno-Piasta, Bank Polski, złoty polski, wojna celna.</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>drobnomieszczaństwo, świadomość narodowa, Polska „A” i „B”, wybory parlamentarne, wybory prezydenckie;</i> – wymienia nazwy mniejszości narodowych oraz podział religijny na ziemiach II Rzeczypospolitej.	– na podstawie źródła ikonograficznego – godła państwowego Rzeczypospolitej Polskiej w latach 1919–1927 i w latach 1927–1939 – wymienia główne różnice między nimi; – charakteryzuje ustrój Polski, jaki ukształtował się w oparciu o Konstytucję marcową.	– analizuje, jakie były przeszkody dla rozwoju gospodarczego ziem polskich po I wojnie światowej i w jaki sposób starano się je przezwyciężyć; – przedstawia zasięg terytorialny II Rzeczypospolitej oraz strukturę jej ludności pod względem społecznym, narodowościowym i religijnym.	– ocenia, znaczenie głównych osiągnięć gospodarczych niepodległej Polski, uwzględniając zniszczenia wojenne; – uzasadnia, jak w praktyce funkcjonował ustrój demokracji parlamentarnej do 1926 r. Wymienia jego zalety i wady.
27. Zamach majowy 1926 r. i system rządów autorytarnych	– wyjaśnia pojęcia: <i>zamach stanu, dymisja, zamach majowy, dekret, sanacja, Generalny Inspektor Sił Zbrojnych, Bezpartyjny Blok Współpracy z Rządem (BBWR), polska flota handlowa, rządy autorytarne, Centrolew, Obóz Wielkiej Polski, proces brzeski.</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>nowe-la sierpniowa, wybory brzeskie, cud nad urną, nożyce cen, wystąpienia antysemickie, Obóz Narodowo-Radykalny (ONR), Organizacja Ukraińskich Nacjonalistów (OUN);</i> – wymienia, jakie były bezpośrednie następstwa zamachu majowego.	– porównuje ustrój II Rzeczypospolitej przed zamachem majowym i po nim; – wyjaśnia, dlaczego i w jakich okolicznościach doszło do zamachu majowego; – na podstawie źródła ikonograficznego – plakatu – omawia jego propagandowy charakter.	– porównuje sposób sprawowania władzy w Polsce przed zamachem majowym i po nim; – ocenia znaczenie głównych osiągnięć gospodarczych niepodległej Polski, uwzględniając kryzys ekonomiczny; – na podstawie tekstów źródłowych przedstawia sytuację ludności chłop-	– analizuje, na czym polegał system rządów autorytarnych w II Rzeczypospolitej; – przedstawia i ocenia sytuację gospodarczą Polski przed i w trakcie wielkiego kryzysu.

				skiej wywołaną kryzysem gospodarczym.	
28. Ostatnie lata II Rzeczypospolitej (1935–1939)	– wyjaśnia pojęcia: <i>Konstytucja kwietniowa, głód ziemi, emigracja z powodów ekonomicznych, Front Morges, Stronnictwa Pracy, Obóz Zjednoczenia Narodowego (OZN), Centralny Okręg Przemysłowy, magistrala węglowa, polityka równowagi, pakt o nieagresji z ZSRR, deklaracja o niestosowaniu przemocy.</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>okręgowe kolegia wyborcze, dekompozycja obozu sanacyjnego, grupa pułkowników, polityka ustępstw;</i> – wyjaśnia, na czym polegało zjawisko określane jako dekompozycja obozu sanacyjnego po śmierci Józefa Piłsudskiego.	– charakteryzuje główne założenia polityki zagranicznej II Rzeczypospolitej; – wyjaśnia i omawia, czym był Centralny Okręg Przemysłowy; – na podstawie tekstu źródłowego porównuje Konstytucję kwietniową z marcową pod kątem zakresu władzy prezydenta oraz praw i wolności obywatelskich.	– charakteryzuje Konstytucję kwietniową z 1935 r. wraz z ordynacjami wyborczymi do Sejmu i Senatu; – analizuje działania podjęte przez Polskę na arenie międzynarodowej w latach 30. XX wieku; – na podstawie źródła kartograficznego wskazuje najważniejsze inwestycje, które powstały w obrębie Centralnego Okręgu Przemysłowego.	– ocenia znaczenie głównych osiągnięć gospodarczych niepodległej Polski w latach 1935–1939; – analizuje, jaki charakter miał ukształtowany przez Konstytucję kwietniową system rządów.
29. Nauka i kultura polska w dwudziestoleciu międzywojennym	– wyjaśnia pojęcia: <i>alfabeta, szkoła powszechna, gimnazjum, liceum, mała matura, duża matura, warszawska i lwowska szkoła matematyczna, maszyna szyfrująca Enigma, humanista;</i> – wymienia artystów cieszących się największą popularnością w II RP.	– wyjaśnia pojęcia: <i>antropologia, socjologia, archeologia, Skamander, awangarda, kapizm, abstrakcja geometryczna;</i> – przedstawia osiągnięcia polskiej nauki w okresie międzywojennym.	– charakteryzuje, główne osiągnięcia niepodległej Polski w dziedzinie nauki i kultury; – wymienia polskich twórców Polski międzywojennej: poetów, aktorów, muzyków, twórców filmowych i odkrywców.	– analizuje, jakie najciekawsze i nowatorskie zjawiska pojawiły się w II Rzeczypospolitej; – analizuje rolę radia w propagowaniu polskiej kultury.	– ocenia najważniejsze zjawiska w polskiej kulturze artystycznej i popularnej; – analizuje wkład polskiej nauki w dziedzinie matematyki.